

ROŽIŲ
VAINIKAS

Skiriu Maud Geddes

„Toks baisus buvo gyvenimas, jog aš kėliau virš jo priedangą po priedangos. Žiūrėk į gyvenimą per šitą, žiūrėk į gyvenimą per aną; tebūnie rožių lapai, tebūnie vynmedžių lapai – aš uždengiau visą gatvę, Oksfordo gatvę, Pikadilio aikštę savo sąmonės spinduliais ir ribuliais, vynmedžio lapais ir rožių lapais.“

VIRGINIA WOOLF. *BANGOS*

I SKYRIUS

Anglijos geležinkelio atšakų stotyse popietės atrodo begalinės. Piramidės formos stoginė meta nejudrų šešėlį ant perono, plieskia pelargonijos, nubaltinti akmenys žilpina akis. Vienas kitas traukinys tik pabrėžia iliuzijos atmosferą, perša mintį, jog ši scena simboliška arba vykstanti vienokiame lygmenyje, kuris betgi gali būti ir kitoks, dvelkiantis dar didesniu svetimumu.

Kai traukinys, palikęs juos perone, išriedėjo, vyras ir moteris ėmė vaikštinėti pirmyn atgal, pakaitomis skaitė tvarkaraščius, nesmagiai jausdami vienas kitą, kaip jaučia nepažįstami žmonės, suvesti be jokios priežasties kalbėtis. Pora žodžių būtų išsklaidę įtampą, bet žodžių nebuvo. Karšta popietė nereikalavo komentarų ir negalėjo suartinti jų, kaip būtų galėjusi kruša. Jie neturėjo ko veikti, tik vaikščioti pirmyn atgal kartais prisėdant ant įkaitusio lentinio suolo. Ir šiaip nebūtų stengęsi užkalbinti vienas kito, nes jis buvo tradicinio vyriško grožio, kurį Kamila įsivaizdavo niekinanti: tuščios pilkos akys tankiomis blakstienomis, banguoti plaukai, silpnas kampuotas smakras, ryškiai skeltas; visi jo drabužiai ir laikysena rodė vyrą, kuris niekada negalėtų dalyvauti jos gyvenime, kurio būvis veikiau pasyviai stebintis, o ne aktyvus, ir kuris skaičiuoja savo vertybes kitoniškai. Visa tai jie

suprato iš pirmo žvilgsnio. Kad vis dėlto teikėsi domėtis vienas kitu, buvo kalta ši tuščia popietė, jausmas, jog laikas, turintis atsiųsti abiejų laukiamą traukinį, šliaužia per lėtai.

Ji atitraukė rankogalį pažiūrėti, kiek valandų, kumščiu patapšnojo žiovaujančią burną. Nepaisydama, kaip atrodo, pamainė jis; kuklų jos grožį būtų galėjusi įžvelgti tik reta akis, nes daugiausia buvo paliktas savieigai. Išskyrus tvarkingumą, niekaip kitaip ji nesistengė patraukti dėmesio ar jo nukreipti, ir įprastomis aplinkybėmis daugiau jis nebūtų į ją pažvelgęs.

Pagaliau ji atsistojo ant suolo ir atsivertė knygą. Dabar jis tartum liko vienas perone po spiginančia saule. Užsitaręs kabinetuke ir atsitaręs langą, stoties viršininkas švilpavo pro dantis. Be šito garso, dar buvo girdėti, kaip girgžtelėdavo grindys po sujudinta kėde. Baltame kaimo vieškelyje laukė brikelė, arklys kanopomis traškino žvyrą išvargintasusių ir karščio. Staiga dunkstelėjo lyg sukniubdama semaforo svirtis.

Moteris pakėlė akis, dar pažiūrėjo į laikrodį ir vėl palinko prie knygos. Kai peronu atėjo kitas vyriškis, ji, pridėjusi pirštą prie skaitomos vietos, stebėjo, kaip jis lipa laiptais į pėsčiųjų tiltą, girdėjo duslų jo batų kaukšėjimą per medines pakopas.

Lėtai artėjo baltas garvežio dūmų kamuolys; nė vienas nepajudėjo, nes traukinys buvo tranzitinis, tad jie kantriai laukė žiopsodami į nuskurusį vyriškį, kuris, neradęs ko veikti šią popietę, nuo tilto spokso kaip vaikas į traukinius.

Stoties viršininkas išėjo iš savo kabineto ir sustojo tarpduryje. Visi trys sustingo ribančiame karštyje, dūmų kamuolys slinko artyn, traukinys staigiai išniro iš už posūkio įtraukdamas juos į savo skleidžiamą sumaištį ir paniką. Netikėtai žmogus ant tilto pervirto per turėklus ir, Kamilai juokingai tiesiant rankas, lyg būtų norėjusi jį sulaikyti, nerangiai nušoko – prastai organizuota mirtis, nes jis nukrito tolokai nuo ekspreso.

Šis įvykis perskyrė popietę į dvi dalis. Amžinybės jausmas dingo. Kas buvo amžina ir tylu, tapo pakrika ir betvarkiška: aidžiomis

lentomis bėgiojo kojos, kažką šūkavo kapoti balsai, o popietę užtemdė nelaimės maitvanagiai, kurie, pajutę mirtį, sulėkė iš miestelio pasigardžiuoti ja ir dabar aiškino ją vieni kitiems.

Tačiau, nespėjus atvažiuoti greitajai pagalbai, jis mirė, tykiai, lūžus nugarkauliui. Gulėjo pavėnės lopinėlyje priešais stoties viršininko kabinetą, toliau jie neįstengė jo nunešti. Maitvanagiai apstojo užstodami jį nuo popietės saulės. Jis mirė jiems prie kojų, stoties viršininkas užklojo jį senu švarku, tad jų malonei liko tik jo batai, gražiai nublizginti.

Kamila nuėjo į patį perono galą ir, traukiniui pagaliau atvažiavus, atsisėdo tuščioje kupė ir užsimerkė.

Popietę jau žengė vieną žingsnį į vakarą. Ji jautė, kaip pati artėja jo link, su nutįsusiais per vejas ir šaligatvius šešėliais, guobomis, kupančiomis mėlyna tamsa, auksiniais uodais ore.

Jos priblokštam protui atrodė, jog mirtis, kurią pamatė, taip lengvai nepasiliks stotyje, traukiniui riedant tolyn keliaus kartu su ja. Apėmė baimė ir pasidygėjimas, sukelti to įvykio, bet kažkaip susiję ir su ateitimi.

Traukiniui pajudėjus, anas jaunas vyras, laukęs taip ilgai, patraukė duris ir įsoko į vagoną uždusęs, lyg būtų greitai bėgęs ilgą kelią. Atsainiai numetęs lagaminą ant sėdynės, atsisėdo priešais Kamilą, ir ši iš karto (paklususi instinktui) nusuko susimąsčiusį žvilgsnį į leipėjančius laukus, snaudžiančius horizonte miškus.

– Kaip liūdna! – staiga tarė jis, žiūrėdamas į ją ir šluostydamas delnus šilko nosine.

– Daugiau negu liūdna, – priekaištingai pasakė ji ir vėl nusiuko į plaukiančius pro šalį vaizdus, bet jis spėjo pamatyti ašaras po jos blakstienomis.

– Įdomu, kodėl... – neatlyžo jis, nusprendęs padaryti, jei įmanoma, kad tos ašaros išriedėtų. Tarsi tai suvokusi, ji iš paskutiniųjų susivaldė ir galų gale įstengė atsakyti jam beširdiškai ir abejingai:

– Jeigu nesugebėjo deramai numirti, akivaizdu, jog ir gyvenimo sunkumai jam buvo neįveikiami.

„Mokytoja“, – nutarė jis.

– Tas choras! – šūktelėjo ji, drebėdama iš pykčio.

– Choras?

– Žmonės, atsiradę lyg iš niekur, kurie stovėjo, žiūrėjo ir aiškino.

– Aa, suprantu.

– Jie kyščiojo liežuvius kaip gyvatės.

Jis smalsiai pažvelgė į ją.

– Gal negalima jų kaltinti, – sumurmėjo.

– *Jūs* juos kaltinate. Nuėjote šalin... bent jau aš jūsų nemačiau...

Padvejojusi ji pakėlė galvą, ir jis pamatė, kad jos akys skaisčiai mėlynos.

– Kokia čia stotis? – paklausė ji, palinkdama prie lango, kai traukinys sulėtino greitį priešais semaforą.

– Brod Oukas, – perskaitė jis.

Staiga išniro ir patys žodžiai, akinamai balti juodoje lentelėje, ir tas pats tuščias peronas, pelargonijos, tarsi jie būtų apsukę ratą. Tik šešėliai pasikeitę, pailgėję.

Ji atsigręžė.

– Ar toli važiuojate? – paklausė jis.

– Į Abingfordą.

– Atostogauti?

– Taip.

– Ir turbūt apsistosite „Raudonajame liūte“?

– „Raudonajame liūte“? – sutriko ji.

– Juk „Raudonasis liūtas“, ar ne? Tas didelis viešbutis Didžiojoje gatvėje?

– Didžiojoje gatvėje?

– Pagrindinė gatvė, plačiausia, – paaiškino jis neva nekantriai.

– Turbūt kalbate apie Turgaus gatvę.

– O argi joje nėra „Raudonojo liūto“?

– Nėra. Vienas viešbutis, su priebučiu ir tinkuotomis kolonomis, yra „Lokys“. Kitas – Turgaus gatvėje priešais stotį, namas su langinėmis ir akmenimis grįstu kiemu šalia. – Ji užsimerkė stengdamasi prisiminti. – „Grifas“, – staiga tarė. – Taip, „Grifas“.

– Oi, buvau pamiršęs. Šita kelionė sentimentali. Paskutinį kartą čia buvau vaikystėje. Dabar grįžtu ieškoti ramybės. Tiesą sakant, rašyti knygos.

Ji nustebo. Jos vaizduotė atstūmė šią mintį, net atstūmė mintį, jog jis galėtų *skaiyti* knygą. Žmogus, būtų pamaniusi ji, linkęs į šaltus, nuasmenintus dalykus ir nuobodų, konkretų pokalbį – apie sportą ir laikraščius, ir automobilių kainas.

– Kokią knygą? – pasidomėjo ji.

– Apie karą.

– O, aišku. („Apie karą ir paties išgyvenimus jame, – pamanė ji. – Nepaskaitoma.“)

Dabar (peizažams tolydžio skleidžiantis kaip vėduoklėms) karvės braidė po vėdrynus, gyvatvorės buvo tankios, baltavo šeimamedžiais ir builiais. Bet visą tą malonumą sugadino – pirmiausia nelaimė stotyje, o dabar įkyrumas šito vyro, kuris sėdėjo priešais ją susidėjęs ant krūtinės rankas, nenuleisdamas nuo jos akių.

– Ką jūs patyrėte kare? – ji pajuto pareigą paklausti. – Kuo tarnavote? Ką veikėte?

– Buvau išmestas su parašytu vidury Prancūzijos. Traukiniuose sėdėjau tarp gestapininkų, ant lentynos pasidėjęs siųstuvą lagaminėlyje, slapsčiausi rūsiuose, kol buvau ieškomas viršuje... – Jis nutilo susijaudinęs, lyg pats būtų klausęsis šios istorijos, ne pasakojęs... – O, šitie žingsniai, vaikštinėjantys, nutolstantys, bet visada ir vėl grįžtantys, kartais vos girdimi per triukšmą čia... – Jis patapšnojo pirštais smilkinį. – Ūžimas galvoje nuo didžiulės įtampos stengiantis įsiklausyti. Ir viskas taip panašu į knygas, kurias skaičiau vaikystėje, – slaptažodžiai, maskuotės, laiškų rijimas arba slėpimas bandelėse su razinomis...

„Štai koks žmogus tai darė!“ – galvojo ji, žiūrėdama į jį.

– Tikriausiai esate labai šaltakraujiškas, – tarė šiais žodžiais ieškodama pateisinimo, priežasties, kodėl jo tokios tuščios akys.

– Jau nebe, – pasakė jis. – Man karas baigėsi pačiu laiku. Kai paskutinį kartą gavau instrukcijas, apėmė apatija, atšipęs siaubas...

„Atšipęs siaubas!“ – nustebusi pakartojo ji mintyse. Po šių žodžių viską suprato.

– O jeigu apie tai rašysite, argi viskas nesugrįš? Siaubas ir apatija.

– Kai aprašysiu...

– Atseit viso to atsikratysite? Išvargsite iš savęs, kaip Emilė Brontė savo plunksna išvarė Hitklifą?

Arba tai pasirodė jam nerealu, arba nemalonu, nes jis ėmė žiūrėti pro langą lyg atsiribodamas nuo jos palyginimo.

Ji iš karto pajuto tuščiai paaukojusi Emilę Brontę įterpdama ją kaip pokalbio stimulą, nes pokalbis perėjo į vangią ristelę ir galų gale visai sustojo.

Horizonto linija kilo vis aukščiau, neryžtingai kopdama pas tamsius medžių guotus, kaip karūna apjuostus žemės. Šis kraštovaizdis, reiškiantis jai kelionės pabaigą ir atostogų pradžią, Kamilą visada labai jaudino. Ji išsiėmė iš rankinuko bilietą ir atsisėdo ant suolo kraštelio.

– Fortai! – parodė ji, stengdamasi atitraukti jį nuo laikraščio. – Jau beveik atvažiavome.

Jis abejingai pažiūrėjo pro langą ir pagaliau, apvalainai kalvai baigiant praslinkti, tarstelėjo:

– O taip, prisimenu.

Ir dabar, pagaliau sukėlęs smalsumą, jis vėl perkėlė dėmesį į laikraštį ir itin susikaupęs ėmė skaityti reportažą apie žmogžudystę. Kamila matė nuotraukoje tamsiaplaukę merginą, šypsančią vidury pasakojimo (ji įsivaizdavo), kaip toji buvo nužudyta, sukapota į gabalus ir siaubingasis lagaminas paliktas багаžo saugojimo kameroje, o gal įmestas į lifto šachtą ar kanalą.

– Jos visada atrodo nederamos, – prabilo ji, kiek palinkdama prie jo ir rodydama į laikraštį, – šitos šypsančios nuotraukos, dedamos šalia baisių.

Jis sumišęs dirstelėjo į laikraštį.

– Na, fotografuojami žmonės *dažniausiai* šypsosi...

– Žinau. Bet manau, jog dėl visa pikta visiems reikėtų turėti vieną rimtą nuotrauką.

Jis mandagiai šypstelėjo ir vėl ėmė skaityti.

Kad toks žmogus drįso prikišti jai nejautrumą, ją užgavo. Jai labai patiko manyti, jog vienintelė moka subtiliai jausti, ir apsidžiaugė, kai pagaliau kelionė baigėsi, ji pamatė priešais atbėgantį peroną ir galėjo atsistoti, suglostyti sijoną ir pasiimti nuo lentynos bagažą.

– Tikiuosi, liksite patenkintas savo sentimentalia kelione, – tarė ji globėjiškai, kai traukinys sustojo įvažiavęs į šešėlį.

– Bet aš neabejoju, kad sutiksiu jus „Raudonajame liūte“, – tarė jis, įgrūdamas laikraštį į kišenę ir skubiai apsidairydamas.

– Jau įspėjau, jog čia nėra „Raudonojo liūto“. O jeigu ir būtų, – pridūrė ji, išlipdama į vėsų peroną, – atostogaujančios moterys niekada neapsistoja tokiose vietose.

Jis žvalgėsi po stotį dvejodamas, pamanė ji; bet šitai galėjo būti lengvai paaiškinama – drąsos stygiumi, kurį pats minėjo, arba tiesiog grįžimu po ilgos pertraukos į kadaise pažinotą vietą. Dažniausiai ji būna pasikeitusi, o jeigu ne, dar keisčiau.

– Tai *kur* moterys apsistoja? Juk nelabai brangu.

Tada, pasirodžius jaunai moteriai, kurią beveik tempė už pavadėlio didžiulis šuo, Kamila prarado susidomėjimą bendrakeleiviu, šypstelėjo jam per petį ir pasuko prie bilietų kontrolės barjero.

— — —

– Šitas *žvėris*! – šūktelėjo Liza, grumdamosi su šunimi. – O varge, aš jam tuoj dantis išmušiu. Kaip laikaisi, Kamila, mieloi? Žinok, viską turėsi neštis pati. Mano rankos jau užimtos.

– Kas jis?

– Nežinau. O kaip tau atrodo? Gal mastifas.

Jos pažūrėjo į jo banguotą rudmargę nugarą, išžergtas kojas.

– Tavo?

– Dieve, ne! Kam man reikėtų tokio pabaisos? *Ji* man liepė jį vestis. „Jam reikia pasivaikščioti“, – pasakė. Ir dabar mano delnai

kruvini. – Jie tikrai buvo paraudę. – „Hočkisas gali eiti su tavimi pasitikti traukinio“, – pasakė per pietus. Lyg jis būtų vairuotojas.

– Kaip manai, gali įkasti?

– Net neabejoju.

Išėjusios iš stoties, jiedvi stabtelėjo. Priešais plytėjo aikštė, žvilganti nuo karščio. Šešėlinėje jos pusėje vyriškis su lagaminu įžengė į „Grifą“, kurio aptrupėjęs fasadas, regis, bylojo apie pablyškusias kambarines, be užsiėmimo sėdinčias koridorių galuose, keliaujančius verslininkus, kurie geležinėse lovose išmiega vidurdienio alkoholį, spengiančią tylą visuose koridoriuose, visuose laiptuose.

– Aš nepanešiu krepšio šitokį kelią, – pasakė Kamila.

– Bet su *šituo* negalime lipti į autobusą.

Dičkis šuo išsitiesė ant įkaitusio šaligatvio lekuodamas ir leisdamas seiles.

– Galėčiau palikti bagažą saugojimo kameroje, o kai bus vėšiau, atvažiuotume autobusu.

– Ji tik lieps: „Pasiimkite Hočkisą.“ Žinau, kad lieps.

– Tu neturi leisti taip apkraunama.

– Viešnios tam ir yra. Kad nudirbtų visus bjaurius darbus, kurių net tarnaitės nesiima: stovėti eilėje prie pomidorų, žiūrėti nuotraukų albumus, skaityti knygas miegamuosiuose, grožėtis kopūstais darže. Tokiai tironijai galima pasmerkti tik viešnias. Ir viskas tokiu malonių tonu. „Kai būsi mieste, užšok pomidorų.“ Aš išstovėjau eilėje tris ketvirčius valandos svilinančiame karštyje, suplukusios moteriškės visą laiką pintinėmis daužė man parkinklius. Ir *kalbino*... – pasipiktinusi užbaigė Liza, bet Kamila nuėjo į bagažo saugyklą ir grįžo be krepšio. – O paskui, – kalbėjo Liza, jiedviem einant per aikštę, – „Jeigu eini pasivaikščioti, pasiimk ir Hočkisą. Jam taip nuobodu.“

– O ji ką veikia? Frensė?

– Skambina pianinu. Tapyti jai nebesiseka. Krizė. Taigi labai garsiai skambina pianinu. Iš jo eina klaikūs garsai. Baisi kakofonija.

Dohnanjis*. Ji pianinui keršija. Duoda jam velnių. Elgiasi su juo kaip tikra ragana. Bet aš negaliu atstoti jo. Gal tu galėsi.

– Aš perimsiu tą Hočkisą, jeigu atiduosi.

– Vis galvojau, kada pasisiūlysi.

– Ji juk *yra* mūsų šeimninė, – priminė Kamila ir sustojusi apsuko pavadėlį aplink ranką.

– Bet pagalvok, kiek už tai mokame. Kas vasarą.

– Aš ją myliu, – tarė Kamila, jau vesdama šunį.

– Ir aš. Aš taip pat ją myliu. Tačiau vis tiek ji man atrodo nepakenčiama.

– Nebekalbėkime apie ją. Papasakok apie kūdikį.

– Ką čia pasakoti? Kūdikis kaip kūdikis.

Kamila jautė, jog šia kvaila pastaba Liza norėjo sumenkinti sūnų; taip kartais geras vaikas ima peikti savo žaislą kitam vaikui, kuris nieko neturi.

– Keistoka, kad jis čia, – tarė ji. – Pernai negalėjau įsivaizduoti, o šiemet...

– Jis niekada neverkia, – skubiai patikino Liza. – Prižadėjau Frensei, kad neverks. Ir neverkia.

– Išbuvo tik dvi dienas, o priešaky visas mėnuo. Pagirsime jam pasibaigus.

– Jis miega...

– Tikiuosi, ne su mumis, – įsiterpė Kamila.

– Kambarėlyje koridoriaus gale, kur ji laiko savo senus paveikslus. Tikriausiai nuo jų jam prasidės pilvo diegliai. – Ji stabtelėjo šaligatvio viduryje ir pagalvojusi pasakė: – Santuoka – tai tokie nešvarūs, baisūs santykiai!

– Tavo – taip, nes tave visada trauks visiškai tau netinkami vyrai. Amžinai vis tas pats vyras. Tradicinio grožio... – Kamila staiga nutilo prisiminusi vyriškį traukinyje.

* Ernő Dohnányi (1877–1960) – vengrų dirigentas, kompozitorius ir pianistas.

– Ai, visą šį mėnesį daugiau nekalbėkime apie jį. Bet aš tikrai maniau, – toliau kalbėjo Liza, nepaisydama savo pačios nurodymų, – jog dvasininkas turės daugiau, negu matyti paviršiuje. Bet įsitikinau, jog turi netgi mažiau.

– O ko tu tikėjaisi?

– Vidinės paslapties, – nusijuokė Liza. – Be to, viskas atrodė tarsi įdomiau dėl religijos. Uždrausto vaisiaus jausmas. Jo prisilietimai man buvo daug *daugiau* negu kitų vyrų. Nors labai jau šykštūs. Viskas buvo žiauru ir jaudino. Jam įėjus į kambarį drebėdavau kaip lapelis. Ir dar, maniau, jį domins mano siela ir jis kalbės apie ją be galo, o man tai būtų buvęs malonumas. Bet jo nė kiek nedomina tai, ką jis turi. Tik tai, ką galbūt gaus kitą savaitę. Šitaip užsibaigė visos drebulyės ir jaudulys. Jų vietos neužėmė niekas. Ir aš likau su labai šaltu ir besočiu vyru, kuris prie stalo rašo kitoms moterims – lyg ir abejingus tekstus, bet juos skrebendamas sugaišta valandų valandas: mintyse sveria žodžius ant pirštų laikydamas peilį popieriui pjaustyti. O aš sėdžiu adydama kojines ir stebiu jį.

– Amžinai pati ieškai bėdos. Visada tau sakiau.

Jiedvi praėjo po geležinkelio tiltu, ir miestas, galima sakyti, baigėsi. Vienoj pusėj gatvė, kitoj – saulės kepinamas žvyrkelis, iš šonų priaugęs apdulkėjusių karklų.

– Atrodo, esi labai griežtai ir smerkiamai nusiteikusi, – tarė Liza, žengdama nuleista galva, susidėjusi rankas ant krūtinės.

– Atsiprašau. Ar gali dabar paimti šitą Hočkisą? – Kamila pažiūrėjo į delnus ir nusišluostė į sijoną. – Baisus dalykas atsitiko tarpinėje stotyje, kur laukiau kito traukinio. Kažkoks žmogelis nušoko po ekspresu, tačiau taip nevykusiai, kad nukrito ant gretimų bėgių ir mirė tik atneštas. Vis galvoju kodėl? – paklausė ji save garsiai. – Šiaip ar taip, drebėjau labiau, negu būčiau drebėjusi dėl bet kokio pastoriaus. Baisu!

– Sakyčiau, daugiau negu baisu, – nutarė Liza. Betgi reikėjo perlipti gyvatvorę pirma po lipyne pakišus Hočkisą. Taigi, kai abi vėl prašneko, kalbėjosi visai apie ką kita.

PONIA PALFRI
„CLAREMONT“
VIEŠBUTYJE

I SKYRIUS

Ponia Palfri atvyko į „Claremont“ viešbutį vieną sekmadienio popietę sausio mėnesį. Londoną užklojo lietaus debesys, ir jos taksi pliuskėjo per balas beveik tuščiu Kromvelio keliu pro vieną didžiulį fasadą po kito, taksistas važiavo lėtai, vis kaišiodamas galvą į darganą, nes tokio viešbučio nežinojo. Ši netikėta aplinkybė – kad jis nežinojo – ponią Palfri kiek sunervino, nes ji taip pat nežinojo ir pradėjo abejoti, kur nuvažiuosianti. Stengėsi išguiti iš širdies baimę. Mat ją baugino galimas depresijos pavojus.

Jeigu nepatiks, aš neprivalau pasilikti, pažadėjo sau krutindama lūpas ir, pasilenkusi į priekį, ėmė dairytis į abi šios plačios, baisios gatvės puses kone bijodama virš kurio nors priebučio išvysti „Claremont“ pavadinimą. Šioje gatvėje tiek viešbučių, vienas šalia kito, ir visi atrodo panašūs.

Ji paprasčiausiai užėjo skelbimą sekmadieniniame laikraštyje, kai viešėjo Škotijoje pas dukterį Elizabetą. Sumažintos žiemos kainos. Puiki virtuvė. Na, *šito* nepriimsime už gryną pinigą, pamane tada.

Pagaliau taksi sulėtino greitį. „Claremont viešbutis“ – perskaitė ji didžiules, kuo aiškiausias raides virš, atrodo, dviejų – gal netgi trijų – didelių namų, sujungtų į vieną. Jai palengvėjo.

Priebučio kolonos šviežiai dažytos, ant palangių loveliai su kanapėmis laurų krūmeliais, švarios užuolaidos – pabrėžtinai respektabilus fasadas.

Ji išsiropštė iš taksi ir, pasiramsčiuodama lazda su guminiu antgaliu, perėjo šaligatvį, užlipo tas kelias pakopas iki durų. Variozines venas šiandien skaudėjo.

Buvo aukšta, stambių kaulų ir tauraus veido moteris, tamais antakiais ir taisyklingo smakro. Iš jos būtų išėjęs solidus vyras, ir kai kada, vilkėdama vakarine suknele, ji atrodydavo taip, kaip būtų galėjus atrodyti koks nors žymus generolas, persirėgęs moterimi.

Lydimą taksisto ir bagažo (mat viešbutis nerodė gyvybės žymių), ji ėmė grumtis su sukamosiomis durimis ir beveik įgriuvo į nuščiuvusį vestibulį. Portjė ją sutiko maloniai, bet šaltai, lyg darbuotoją iš slaugos namų, ne bet kokių, o psichikos ligonių.

– Na, ir dienele! – tarė ji.

Taksistas, baidinantis lagaminus, atrodė svetimkūnis šioje tylos karalijoje, jį iš karto pasitiko nešikas. Ponia Palfri atidarė rankinuką ir rūpestingai parinko monetą. Visi judesiai buvo neskubūs, valdingi. Ji visada mokėjo elgtis. Net būdama jaunamartė keistoje, nejaukioje Birmoje išlikdavo didinga, rami – kai (pavyzdžiui) per potvynio vandenį plaukė valtį į savo naujuosius namus; ir nesutriko radusi juos daugiau negu drėgnus, o ją pasveikino gyvatė, apsivijusi apie turėklus. Ji tada išdidžiai atsitiesė ir griežtai save išbarė, kaip ir šiandien traukinyje.

Nepaisant ilgos praktikos, ji įsitikino, jog pastaruoju metu vis sunkiau rodyti ryžtingumą. Kai buvo jauna, savo įvaizdį turėjo pateikti jaunavedžiui vyrui, kuriuo žavėjosi; tada sau, tada čiabuviams (aš esu anglė). Dabar jos įvaizdžio niekas neatspindėjo, jis atrodė nublankęs: praradęs du trečdalius buvusios vertės (be vyro, be čiabuvių).

Kai nešikas pastatė lagaminus ir išėjo, pamanė, kad taip kaip ji tikriausiai jaučiasi kaliniai, pirmą kartą uždaryti kameroje:

pirmiausia atsisuka į langą, tada atgal – pasižiūrėti į užrakintas duris, paskui skaičiuoja žingsnius nuo sienos iki sienos. Labai gyvai tat įsivaizdavo.

Pro langą ji matė – išvis galėjo matyti – balto mūro sieną, kuria vinguriavo purvinos lietaus vagelės, ir geležines gaisrininkų kopėčias, netgi gana grakščias. Stengėsi įsikalbėti, kad grakščios. Vaizdas – ypač šią tamsėjančią pavakarę – buvo slogus; bet, žinojo ji, nenorėk, kad užpakaliniuose viešbučių kambariuose, rezervuotuose ne itin pasiturinčioms ponioms, tavęs lauktų gražus vaizdas. Gražiausi laikomi jaunavedžiams, nors vienas Dievas žino, kam jiems to reikia.

Lova atrodė gan aukšta, kilimas apsitrynęs, bet nenudryžęs gatutinai. Rožės dar žiūrimos. Židiny s kertėje užkaltas, bet priekyje ugniakuras išklotas povo mėlynumo plytelėmis. Radiatorius skleidė sausą degėsių kvapą ir saikingus garsus. Komodos stalčių ranke nos medinės, sunkios, pastebėjo ji. Panašiau į tarnaitės kambarėlį.

Ji nusiėmė skrybėlę, supureno plaukus. Jie buvo trumpi ir žili, ir reguliariai garbanojami tarsi uždedant delną ir pirštais suspaudžiant bangas.

Tyla buvo keista – sekmadienio pavakario tylą ir keistumas; akimirką širdis pašoko ir kniūbtelėjo iš baisios nevilties, kaip tą kartą, kai staiga suprato arba staiga nebegalėjo *nesuprasti*, jog jos vyras prie mirties durų ir tikrai pro jas išeina. Nepaisant visos vilties, po šitiekos maldų.

Norėdama nurimti, ji atsisėdo ant lovos krašto ir ėmė giliai kvėpuoti iškėlusį smakrą – lyg duodama gerą pavyzdį.

Toli kažkur sucypė liftas. Netrukus ji išgirdo, kaip trinkelėjo užsiverdami kabinos varteliai, pažiū visokie garsai: žingsniai, pokalbio nuotrupos, žmonės artėjo, iš vieno koridoriaus pasuko į kitą. Pagaliau du mandagūs balsai nutolo pro jos duris. Buvo dėkinga už juos.

Juoda nuotaika praėjo, ir ji ėmė iškrauti daiktus. Sukabino drabužius galvodama apie ankstesnius namus, tačiau dėkingai,

jau ne sielvartingai. Viskas, ką dabar lietė, buvo pažįstama – tabletės įprastai barškėjo buteliukuose, kai juos statė ant staliuko prie lovos. Trumpą kailio peleriną pakabino ant kėdės atlošo. Ji kvepėjo kamparu ir žvėrimi, kaip visada. Nutarė ją apsigaubti vakarienei, kad padarytų garantuotą pirmą įspūdį. Kam, paaiškės arba nepaaiškės. Prie lovos pasidėjo Palgreivo „Aukso lobyną“ ir Bibliją, nors nebuvo religinga.

Viską išdėliojusi – kiek įmanoma lėčiau, kad vėliau atrodytų greičiau, – pasiėmė kosmetinę ir koridoriumi nuėjo prie durų su užrašu „Moterų vonios kambarys“.

— — —

Jos staliukas buvo valgomojo kertėje. Sidabro vazelėje stirksėjo vieniša balta chrizantema ir žalumyno šakelė. Greitai čia atsiras nuosavas traškiosios duonelės pakelis, o per pusryčius – nuosavi „Allbran“ dribsniai ir aukščiausios rūšies marmeladas. Viešbučių marmelado ji nemėgo.

Prie kitų staliukų sėdėjo kelios senyvos moterys, atrodančios, ponios Palfri nuomone, taip, lyg čia sėdėtų jau daug metų. Susidėjusios rankas ant kelių ir svajingomis akimis, jos kantriai laukė salierų sriubos. Buvo viena kita sutuoktinių pora, retkarčiais persimetanti per stalą pora žodžių, nuo žiopsojimo aplinkui ar duonos gnaibymo trumpam sugrįžtanti vienas pas kitą. Jie atrodė dar laikinesni už anas senutes. Padavėjos tyliai vaikščiojo storu kilimu lyg patarnaudamos kokiam ritualui. Daug staliukų buvo tušti.

Po trintos salierų sriubos buvo galima pasirinkti keptą Sario vištieną ar šaltą Norfolko kalakutieną. Vėliau stalus apvažiavo vežimėlis, prikrautas liulančių raudonų drebučių, praskydusių vaisių salotų (daugiausia, pastebėjo ponია Palfri, iš pjaustytų obuolių ir bananų). Kava buvo patiekiamą vestibulyje. Viskas baigėsi gana greitai, be šnekų laikui sulaikyti. Penkiolika po aštuonių.

Vestibiulyje moterys išsitraukė mezginius. Netgi kažką šnekelėjo. Ponia Palfri žinojo, kad tokiuose viešbučiuose nuolatiniai gyventojai turi nuolatinius krėslus, ir, kaip visada neabejodama savo elgesiu, šį pirmą vakarą atsisėdo tamsioje vietoje prie durų, kur skersvėjis, apsigaubė pelerina ir atsivertė savo Agatą Kristi.

Devintą valandą pastebėjo, kad žmonės po truputį juda. Virbalai susmeigiami į vilnos kamuolius (rytoj ir ji prasimanys kokio mezgimo, nutarė), knygos su palengvėjimu užverčiamos, lyg jos būtų tik užpildžiusios pauzę, ir sustingę kūnai sunkiai keliai iš krėslų.

Ponia Palfri viena skaitė toliau įsijautusi į painų siužetą, kai sena moteris, lėtesnė už kitus, sulenкта artrito ir vaikstanti su dviem lazdomis, iš lėto slinkdama durų link, sustojo prie ponios Palfri krėslo.

– Argi neisite žiūrėti serialo? – paklausė atrodydama taip, lyg mielai būtų nusišypsojusi, jeigu ne toks skausmas.

Ponia Palfri skubiai atsistojo ir lengvai paraudo lyg mokykloje naujokė, pirmą kartą užkalbinta seniūnės.

– Aš esu Elvyra Arbatnot, – trumpai prisistatė reumatikė ir nušliaužė tolyn. – Mes visada mėgstame žiūrėti serialus, – pridūrė ji. – Vis pajvairinimas.

Ponia Palfri liko patenkinta savo pirmu vakaru. Kažkas užkalbino, ji jau turi ką prisiminti, vardą ir pavardę. Rytoj per pusryčius galėtų linktelėti poniai Arbatnot ir pasisveikinti: „Labas rytas.“ Būtų maloni dienos pradžia. Vėliau eitų nupirkti traškiosios duonelės, marmelado ir vilnos. (Ką, po galais, ji galėtų megzti, pamanė, ir kokiam žmogui?) Šitaip būtų užsiėmusi visą rytą.

Savo naujajai pažįstamajai ji padėjo susirasti vietą užtemdytame kambaryje. Pati atsisėdo ant kietos kėdės už šezlongų eilės. Ant dangalų gulėjo galvos retėjančiais plaukais. Kažkas nerangiai atsisuko ir pažiūrėjo į ją tarsi įspėdamas nejudėti. Ji sustingo. Serialo beveik nieko nesuprato, nes pavėlavo.

— — —

Visą ilgą naktį viešbutis buvo tylus; net Londono eismas vyko tartum kitame pasaulyje, duslus ir migdantis. Ponia Palfri miegojo prastai ir apsidžiaugė, kai pagaliau išgirdo kažką praeinant koridoriais ir tada kliokiant iš čiaupo paleistą vandenį. Ji atsikėlė, užsivilko chalata ir sėdėjo pasirengusi, užsikabinusi kosmetinę ant riešo, laukdama sugrįžtančių žingsnių. Kai jie grįžo, ji smuko pro duris su taktišku skubrumu ir paėmė už vonios durų rankenos niekam nespėjus išlįsti iš už kampo.

Vonios kambarys buvo šiltas ir pilnas garų, kilimėlis ant grindų šlapias, o vonioje gulėjo susirangęs žilas plaukas. Ji nuplovė jį vandens srove stengdamasi negalvoti. Nusimaudė greitai (atsižvelgdama į kitus), jos citrinų kvapo muilas permušė ankstesnį gvazdikų aromatą.

Vėliau, apsirengusi tamsiai rudu vilnoniu kostiumėliu, su rytmečio perlų vėriniais ir bateliais, patraukė į valgomąjį ir ten vos pastebimai linktelėjo porai žmonių, sutiktų einant prie savo staliuko kertėje. Pagyvenusi padavėja niūriai stypsojo šalia, kol Ponia Palfri rinkosi iš džiovintų slyvų ir košės, juodadėmės menkės ir dešrelių.

Laukdama slyvų, Ponia Palfri apgalvojo dieną prieš akis. Priešpietė turės praeiti visai maloniai, bet popietė ir vakaras atrodė baisiai ilgi. Nereikia skubinti gyvenimo, tarė ji sau, bet žinojo, kad sendama vis dažniau žvilgčioja į laikrodį ir visada valandų būna mažiau, negu tikėjosi. Kai buvo jauna, visada atrodydavo, kad valandų turėtų būti daugiau.

Galėčiau nueiti į Viktorijos ir Alberto muziejų, pamanė ji – bet jautė, jog šitai kažkodėl atidės kitai dienai. Londone tiek visko vyksta, pasakė ji dukteriai, pasiūliusiai Istborną, kaip tinkamesnę vietą apsigyventi. Londone daugybė nemokamų renginių ir didžiulė žmonių įvairovė.

Valgomojo langus dengė tinklinės užuolaidos, bet ji jautė, kad vėl pradėjo lyti.

Papusrėčiavusi išėjo į vestibulį ir sustojusi prie sukamųjų durų ėmė žiūrėti į šlapiu šaligatviu kurnančius žmones, palinkusius po skėčiais, taškomus autobusų. Skuba į darbą. Normalus pirmadienio rytas, nutarė ponja Palfri ir atsisėdusi prie staliuko pradėjo linksmą laišką dukteriai.

Vienuoliktą valandą išsirengė į žygį: išsiųsti laiško ir apsipirkti. Tam prireikė daug mažiau laiko, negu buvo planavusi, ir, nepaisydama varikozinių venų, ji apėjo visą gretimą aikštę. Skverelyje per vidurį buvo asfalto takai, pavėsinė ir krūmeliai varvančiomis šakomis. Aikštė buvo tarsi šunų išvietė. Visi pekinukai ir pudeliai iš aplinkinių daugiabučių patvoryje palikdavo krūveles. Reikėjo labai žiūrėti į šaligatvį.

Galėsiu matyti, kaip pražysta alyvos, pamanė. Bus visai kaip sodas Rotingdine. Aplinka negalėjo būti dar nepanašesnė, bet ji tvirtai apsisprendė dėl alyvų. Jos turėjo tapti viena jos taisyklių, elgesio kodekso punktu: būk savarankiška; niekada nepasiduok melancholijai; niekada nepraimk kapitalo. Ir ji šių taisyklių laikėsi.

Dvyliktą valandą grįžo. Išėjusi buvo valandą.

— — —

– Anglų manieras! – sušuko ponja Poust, įžengusi pro sukamąsias duris paskui poniją Palfri. – Kas joms pasidarė? Būdavo tokios geros. – Nosinė ji valėsi pabūklų spalvos kojines, aptaškytas automobilio. – Jokios pagarbos.

Ponia Palfri užjaučiamai klaktelėjo liežuviu.

– Jūs atvykote vakar, – konstatavo ponja Poust. – Kiek laiko čia gyvensite?

Ponia Palfri tyčia atsakė miglotai.

– Turiu eiti ir susitvarkyti plaukus, – pasakė ponja Poust, sukdamą lifto pusėn. – Pietų atvažiuoja pusseserė. Matote, dabar tai mano namai ir visus svečius tenka priiminėti čia.

Drauge kylant liftu, abi sukaustė šokia tokia įtampa. Jiedvi spoksojo viena kitai į kojas. Pagaliau ponja Poust ryžosi.

- Ar turite giminaičių Londone? – paklausė.
- Hampstede gyvena anūkas.
- O, tada jį dažnai matysite, tikiuosi. Svarbiausias dalykas.

Jūsų šitas aukštas?

Jos išėjo iš lifto ir drauge nupėdino koridoriumi.

– Giminaičiai svarbiausia, – porino ponio Poust. – Nors niekada nereikėtų gyventi kartu.

– Tai jau taip, – pritarė ponio Palfri.

– Kad ir kaip būtų sunku. Bet man patinka su jais matytis, patinka, kai jie mane aplanko. Jeigu ne visi tie giminaičiai Londone, persikelčiau į Bornmutą. Klimatas švelnesnis ir visada kas nors vyksta.

– Manychiau, ir Londone visada kas nors vyksta, – tarė ponio Palfri.

– Taip, vyksta, bet žmogus kažkodėl niekaip neprisiruoši nueiti.

II SKYRIUS

Dienoms slenkant, slenkant labai lėtai, ponias Palfrijau galėjo suskirstyti kitus svečius į nuolatinus gyventojus ir paukščius klajūnus. Nuolatiniai gyventojai buvo trys senyvos našlės ir vienas senas vyras, ponas Osmondas, regis, nemėgstantis moterų draugijos, bet retai gaunantis kitokią. Jis bandydavo kalbinti pagyvenusį padavėją valgomajame, plepindavo durininką, tykodavo valdytojo.

Baras buvo tik vestibulio dalis, kur paspausdavai varpelį, ir kas nors, atėjęs iš valgomojo, atrakindavo bufetą, kur stovėjo buteliai. Čia, šiame patalpos gale, ponas Osmondas ir sėdėdavo pavakariais. Iš kito patalpos galo jį kasdien pasiekdavo virbalų barškėjimas ir duslus eismo gaudesys Kromvelio keliu už sunkių užuolaidų.

Ponas Osmondas gerdavo vyną. Labai tykiai sėdėdavo su taure šalia savęs tarsi palaikydamas jai kompaniją. Laukdavo valdytojo, kartais užsukančio čia. Negalėdavo paslėpti susierzinimo, kai į jam priklausančią vestibulio pusę ateidavo ponias Berton ir imdavo spaudyti varpelį laukdama viskio. Viskiui ji išleisdavo daugybę pinigų, kitos moterys negalėjo atsistebėti – kaip galima mėtyti pinigus per gerklę, sakė ponias Poust. Ji išlaidavo kitaip: rausvai violetiniams plaukams ir tam, ką ponias Arbatnot vadino

nepaliaujamu rūkymu, nors tai buvo netiesa. Galbūt ponია Arbatnot dėl savo artrito buvo linkusi viską peikti.

Ponia Palfri, nors karštai trokštanti rasti savo vietą ir būti joje priimta, turėjo tokį stiprų charakterį, jog panoro pati susidaryti nuomonę apie poniją Berton. „Ką matau, tą ir sakau“ galėjo būti jos šūkis, jeigu nebūtų laikiusi šios frazės prasčiokiška.

Svarbiausia gyventojų būrimosi vieta buvo vestibulis, kur valanda prieš pietus ir vakarienę į rėmelius prie lifto būdavo įdedamas valgiaraštis. Žmonės tais laikais neskubėdavo – skaitinėdavo senus bažnytinius skelbimus lentoje, barbandavo barometrą, portjė klausinėdavo apie laiškus arba žiopsodavo į gatvę. Nė vienas nenorėjo būti palaikytas godžiu ar priklausomu nuo valgio, tačiau valgis reiškė pertrauką, o valgiaraštis siūlė šiokią tokią galimybę rinktis, taip pat pasitenkinimą ir nusivylimą, kaip kitados siūlė gyvenimas.

Įdėtas į rėmelius lapas, nors lauktas, kurį laiką būdavo ignoruojamas. Tada, galbūt ponია Arbatnot, lėtai slinkdama prie lifto, atsainiai stabelėdavo prie jo, tačiau tik sekundę. Įsiminti beveik nebūdavo ko – du ar trys patiekalai, be to (ką žinojo ponია Arbatnot, bet nežinojo ponია Palfri), valgiaraštis kartodavosi kas dvi savaites arba dažniau. Sukeitimų pasitaikydavo, bet naujovių – ne.

Prisidėti prie moterų apsimetinėjimo ponui Osmondui neleido orumas. Nudroždavo prie valgiaraščio, kada matė reikalinga, ir stovėdavo tvirtai, skaitydavo garsiai, nuolat įterpdamas „hm“ ir „cha“, paskui šaukdavo nešikui: „Ką gi, tikiuosi, desertas bus geresnis negu aną kartą. Visas pavandenijęs buvo. Velniškai nevykęs, patikėkite.“ Vyriška kalba. Poniai Palfri per stipri, ji susiraukdavo (prieš pakildama po truputį ir pati). Jos vyras niekada nesikeikdavo jai girdint, nors, neabejojo ji, dažnai taip darydavo tinkamu laiku, tinkamoje vietoje. Ji miglotai įsivaizdavo užsispyrėlius čiabuvius.

Ponia Berton beveik niekada nepasirodydavo laukiant valgiaraščio. Turėjo kitokių užsiėmimų – pavyzdžiui, spaudyti varpelį.

Tačiau šestą ponios Palfri vakarą ji kaip tyčia ėjo per vestibulį grįždama iš kirpyklos, tad jiedvi su ponia Palfri, drauge laukdamos lifto, pasikeisdamos valgiaraštį perskaitė. Ponia Berton atsiduso.

– Ak, penktadienio frikasė.

Liftas dejuodamas nusileido, jos įlipo. Ponia Palfri įsitikino, kad kartais jame susipažįstama, užmezgamas pokalbis. Niūriai tylėti nebuvo laikoma geru tonu.

– „Kviečiami ne tik nuolatiniai gyventojai“, – su panieka pacitavo ponia Berton. – Tas skelbimas lauke visada mane juokina. Abejoju, ar kas nors kada nors susigundo.

Nuo jos trenkė plaukų purškalo ir pietiniu viskiu. Ant plaukų, rusvesnių negu visada, buvo užmautas tinklelis su įrištais mažyčiais aksomo kaspinėliais.

Gyvenanti „Claremonte“ jau penkerius metus, paaiškino ji, ir mačiusi vos vieną kitą lankytoją iš gatvės.

– Taip pat nemačiau nė vieno penktadienio be frikasė, – pridūrė ji. – Kokia monotonija! Bet viešbučiai visi vienodi. Prieš tai gyvenau „Astore“. Ar žinote „Astorą“? Blumsberyje. O varge, Blumsberyje! Kokia liūdnuma būna žiemos pavakary – ypač sekmadienį. Klausykite, kodėl mums neišgėrus lašelio prieš vakarienę?

Ponia Palfri, priimdama kvietimą, pajuto, kad liftas tikrai padarė kažkokį stebuklą, ir labai susijaudino pamaniusi, kokia bus sensacija, – ir tikriausiai nekelianti susižavėjimo, – kai ji atsisės bare su ponia Berton.

Vėliau leisdamasi bandė apsispręsti, ką gers: vidutiniškai sausą cheresą ar „Dubonnet“. Abu atrodė prašmatniai ir įžūliai. Vilkėjo viena savo tamsiai rudų suknelių su karoliukais išsiuvinėta krūtine. Maišelį su mezginiu paliko kambaryje. Lengvai paraudusi nuėjo į tolimąjį vestibulio galą ir paėmė senutėlį „The Field“ numerį. Palenkusi galvą nerūpestingai sklaidė puslapius. Netrukus priėjo ponia Berton ir labai valdingai spustelėjo varpelį. Į jas

išpūtęs akis žiūrėjo ponas Osmondas. Ant staliuko šalimais stovėjo taurė vyno, bet jis jos nelietė. Kantriai sėdėjo nejudėdamas, rankos ant kelių, tarsi laukdamas, kad gėrimas pats išsigertų.

— — —

Ponia Berton nusimovė plaukų tinklelį, ir veido raukšles užpildė pudra. Jos veidas tikrai nebuvo išsilaikęs – maišeliai paačiuose, pagurkliai ir gilios griovos lyg po nuošliaužos.

– Gėrimas tikrai daro savo, – kitame kambario gale sušnibždėjo ponia Arbatnot poniai Poust; bet ponia Poust itin santūriai papurtė galvą, bet ne todėl, kad nepritartų, – tiesiog, krutindama lūpas, skaičiavo akis. Baigusi eilę nužvelgė ponią Berton ilgą jėdėmiu žvilgsniu ir vėl papurtė galvą.

– Labai liūdna, – pasakė lyg nepaprastai užjausdama.

Pagaliau išlindo padavėjas, ir ponia Palfri, ryžtingai nubalsavusi už cheresą, atsišliejo pasirengdama atlaikyti priešišką smalsumą, sklindantį iš kito kambario galo.

– Vakarienės ateina mano svainis, – pasigyrė ponia Berton. – Todėl ir šukuosena. – Atsargiai spustelėjo ją, bet šukuosena nereagavo. – Jis mane globoja, Haris. O jūs turite giminaičių Londone?

Ji nėra moteris, nutarė ponia Palfri, su kuria normaliomis sąlygomis ji būtų bendravusi... vargu bau... bet gyvenimas pasikeitė, ir, norėdama išsaugoti sveiką protą, turi keistis ir pati.

– Turiu anūką, dirbantį Britų muziejuje. Daugiau nieko. Jo motina gyvena Škotijoje. Ne, dėkui, aš nerūkau.

– Na, „Astore“ būtų mėt buvusi arčiau jo. Ar jis lankys jus?

– O taip. Desmondas mane lankys. Žino, kur mane rasti. Mes visada... buvome artimi, žinote. Santykiai, kurie kartais peršoka kartas.

– Man patinka matyti jaunus veidus.

Ponas Osmondas užpuolė padavėją, šis sustojo – bet nekantriai – prie jo kėdės.

– Pamaniau, jums gali būti įdomu... – murmėjo ponas Osmondas. – Man staiga atėjo į galvą... jog turiu pasakyti Antonijui... kad keliaujant... po Italiją... jūsų šalį... freskos...

Senas paraudęs veidas, pasalūniškas pagyvėjimas, nes išlaikyti sučiuptą belaisvį buvo sunkus darbas. Ponia Berton klausėsi abejingai, stumčiodama plaukus aukštyne, nes girdėjo tik nuotrupas iš jo greito, duslaus marmaliavimo; staiga ponas Osmondas žvilgtelėjo į ją ir pasakė:

– Čia turiu pritildyti balsą. – Kilstelėjęs nuo kėdės prisikišo prie palenktos padavėjo galvos ir sušuko, lyg žmogus būtų kurčias: – ...milžiniškas lytinis organas. Tiesiog milžiniškas. – Vėl pritildęs balsą pridūrė patikliau: – Freskos, itališkos freskos. Manau, suprantate, ką turiu galvoje.

Ponia Berton prunkstelėjo, bet apsimetė užsikosėjusi. Ponia Palfri siurbtelėjo chereso atsainiai žvelgdama į šalį. Štai koks tas vargšas senukas, pamanė.

– Milžiniškas! – pakartojo ponas Osmondas, ir padavėjas spruko. Likęs vienas, ponas Osmondas sėdėjo savo krėse nuščiuvęs ir šypsojosi. Štai ir įvyko dienos pokalbis.

– Koks nešvankėlis, – sušnibždėjo ponia Berton į nosinaitę.

Tyla kitame kambario gale. Ponia Poust skaičiavo akis, o ponia Arbatnot užsidarė savajame skausmo pasaulėlyje. Netrukus ponia Berton atsistojo ir vėl spustelėjo varpelį.

Pusę aštuonių ponas Osmondas pirmutinis nerūpestingai pasuko į valgomąjį, iš paskos lėtai pajudėjo ponia Arbatnot, atrodanti kaip šmėkla, skausmingai žengdama žingsnį po žingsnio, po colį statydama priešais save dvi lazdas. Buvo kaip sužalotas vabzdys. Pasiekusi ponią Palfri, – ponios Berton ji tarsį nematė, – sustojo.

– Kur dėjote tą savo anūką? – paklausė. – Jeigu greitai jo nepamatysime, imsime manyti, kad jo išvis nėra.

– Oi, jis ateis, – tarė ponia Palfri šypsodama. Ji tikrai tikėjo, kad neilgai trukus ateis.

PONIA PALFRI „CLAREMONT“ VIEŠBUTYJE

Po vakarienės ji pasiėmė mezginį ir, nuėjusi prie kitų, atsisėdo netoli lango, šitaip sutvirtindama savo pozicijas. Ponia Berton grįžo prie baro su svainiu, dabar jis kilnojosi paspausti varpelio ir atrodė taip, tartum gyvenime šitai būtų daręs itin dažnai.